

Analýza výkonnosti srovnatelných správních obvodů obcí s rozšířenou působností v jednotlivých oblastech s využitím benchmarkingu

ORP Bučovice

Zpracovatel:
Odborný tým Projektu

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu
Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

*Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních
obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)*

Úvod

Benchmarking představuje jednu z klíčových aktivit projektu Podpory meziobecní spolupráce. Výsledky benchmarkingu přináší důležitá východiska pro tvorbu strategií území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále jen SO ORP) a měly by být zohledněny v debatách o dalším rozvoji území ve vztahu k vybraným veřejným službám v oblastech školství, odpadového hospodářství a sociálních služeb.

Využití benchmarkingu je **spojené s analýzou dat** reprezentujících posuzované SO ORP. Shromážděná data pro vybrané indikátory nenesou bez provedení analýzy žádnou informační hodnotu.

Základem analýzy je uspořádání dat do logických celků a do souvislostí s tou oblastí, kterou chceme za pomoci benchmarkingu řešit. Dalším předpokladem analýzy je porovnávat porovnatelná data (např. srovnatelné SO ORP). Cílem vyhodnocování dat je pak **určení rozdílů (mezer) mezi vlastní výkonností a výkonností ostatních SO ORP**. Způsob vyhodnocení těchto rozdílů je již v rukou posuzovatele (analytika) - hodnoty dat za naše a další srovnatelná SO ORP lze např. uspořádat do tabulky, znázornit prostřednictvím grafu, nebo v neposlední řadě využít statistického zpracování dat). Tedy podstatou je určení:

- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru nejlepší organizace,
- jaké hodnoty dosáhla v daném indikátoru naše organizace,
- jaký je rozdíl mezi těmito hodnotami ukazatelů.

Vedle toho lze data porovnávat s průměrnou hodnotou daného ukazatele v kraji nebo několika srovnatelných SO ORP. Průměrná hodnota bývá nejčastěji vyjádřena aritmetickým průměrem nebo tzv. mediánem (prostřední hodnota uspořádané číselné řady).

1. Základní charakteristika správního obvodu a metodika analýzy

SO ORP Bučovice se nachází na východ od brněnské metropole v Jihomoravském kraji. Tvoří tak 1 z 21 správních obvodů (dále jen SO) tohoto kraje a jeho stručná charakteristika je dána následujícími údaji:

- do SO spadá celkem 20 obcí;
- v dotčeném území žije celkem 15.932 obyvatel (z tohoto hlediska jde o 2. nejmenší obvod v kraji), z toho 6.450 žije v jádrovém městě;
- rozlohou 171 km² se jedná o 3. nejmenší obvod.

Tabulka 1: Komparace vybraných SO ORP v Jihomoravském kraji

Území SO ORP	Počet obcí	Počet obyvatel SO ORP	Počet obyvatel jádrové obce	Rozloha ORP v km ²
Bučovice	20	15 932	6 450	171
Kyjov	42	55 832	11 483	470
Slavkov u Brna	18	22 055	6 224	158
Šlapanice	40	63 498	7 076	343
Vyškov	42	51 778	21 496	547
Židlochovice	24	31 050	3 615	194
Průměr za kraj	32	55 650	29 587	343

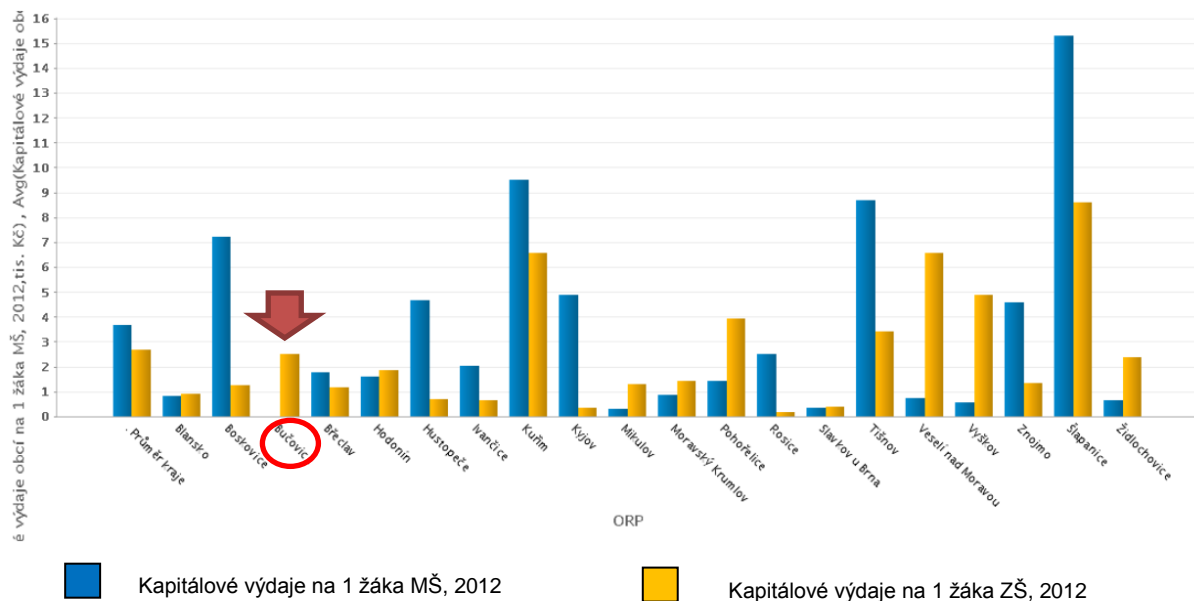
Pro benchmarkingové srovnání a formulování podstatných závěrů jsou důležité zejména hodnoty ukazatelů, které se výrazně odlišují od ostatních porovnávaných subjektů, tj. SO ORP. Proto bylo pro vzájemné srovnání použito více kritérií, aby byly zjištěny a vyzdviženy významné diference v relevantních oblastech. Benchmarkingové srovnání bylo tedy provedeno:

- jednak v porovnání s ostatními SO ORP Jihomoravského kraje:
- a dále pak ve srovnání s podobně velkými SO ORP s počtem obyvatel intervalu 15.000 až 17.000 obyvatel (celkem 8 srovnatelných SO ORP: Broumov, Bystřice p. Hostýnem, Lipník n Bečvou);

2. Předškolní a školní vzdělávání

V oblasti předškolního a školního vzdělávání zaujme v případě SO ORP Bučovice zejména porovnání **kapitálových výdajů na žáky základních a mateřských škol**. Bučovický obvod měl totiž, jako jediný v Jihomoravském kraji, ve sledovaném období nulové investiční výdaje na mateřské školy. Kapitálové výdaje na žáka ZŠ dosáhly výše 2,48 tis. Kč. To může znamenat nižší investiční aktivitu například v podobě modernizace objektů škol a jejich vybavenosti.

Obrázek 1: Kapitálové výdaje vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Jihomoravského kraje) na žáka MŠ a ZŠ (v tis. Kč)

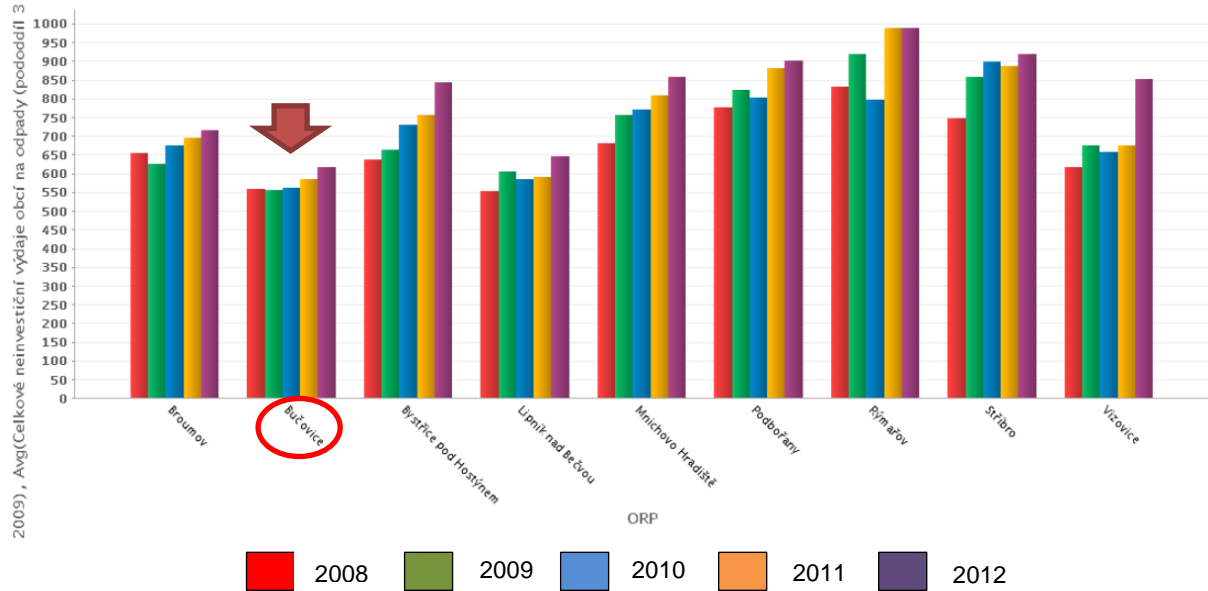

Obdobná situace nastává i v případě porovnání SO ORP Bučovice s vybranými obvody dle kritéria počtu obyvatel v SO ORP. I v tomto případě dosahuje výše kapitálových výdajů na žáky základních škol podprůměrných hodnot a výše výdajů mateřských škol za bučovický obvod nulové hodnoty jako jediná (i když nutno podotknout, že výše 0,07 tis. Kč za SO ORP Bystřice p. Hostýnem se nulové hodnotě limitně blíží).

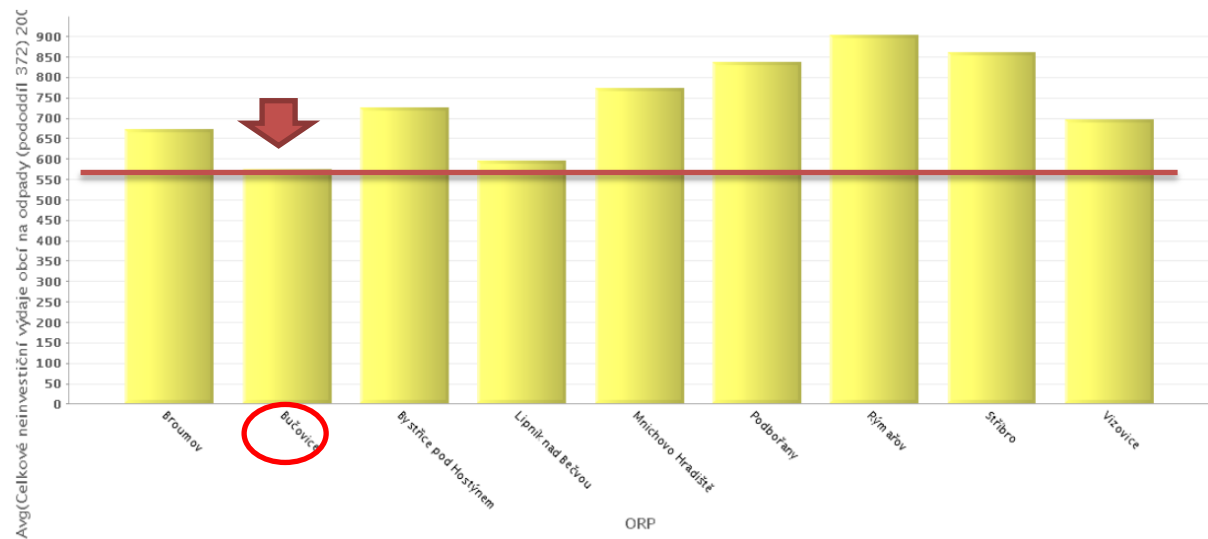
3. Odpadové hospodářství

Z pohledu odpadového hospodářství je z hlediska benchmarkingu zajímavé srovnání **celkových neinvestičních výdajů obcí na odpady**. Jedná se o tu položku rozpočtu, která se spotřebovává na běžné či provozní náklady obce spojené s odpadovým hospodářstvím. Mezi ostatními obvody vybranými dle kritéria počtu obyvatel vykazuje SO ORP Bučovice v období 2008 – 2012 trvale nejnižší úroveň, i když pomalu a pravidelně rostoucí: celkové neinvestiční náklady na odpady činily v r. 2008 ca 560 Kč/obyv., v roce 2012 pak ca 615 Kč/obyv. (viz obr. č. 2). Že se jedná o nejnižší hodnoty mezi sledovanými obvody, potvrzuje i průměrná výše 575 Kč/obyv. (jejíž hladina je pro větší názornost zdůrazněna na obr. č. 3 červenou linií).

Obrázek 2: Celkové neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel SO ORP 15.000 – 17.000) na odpady (v Kč/obyv./rok) v období 2008 – 2012

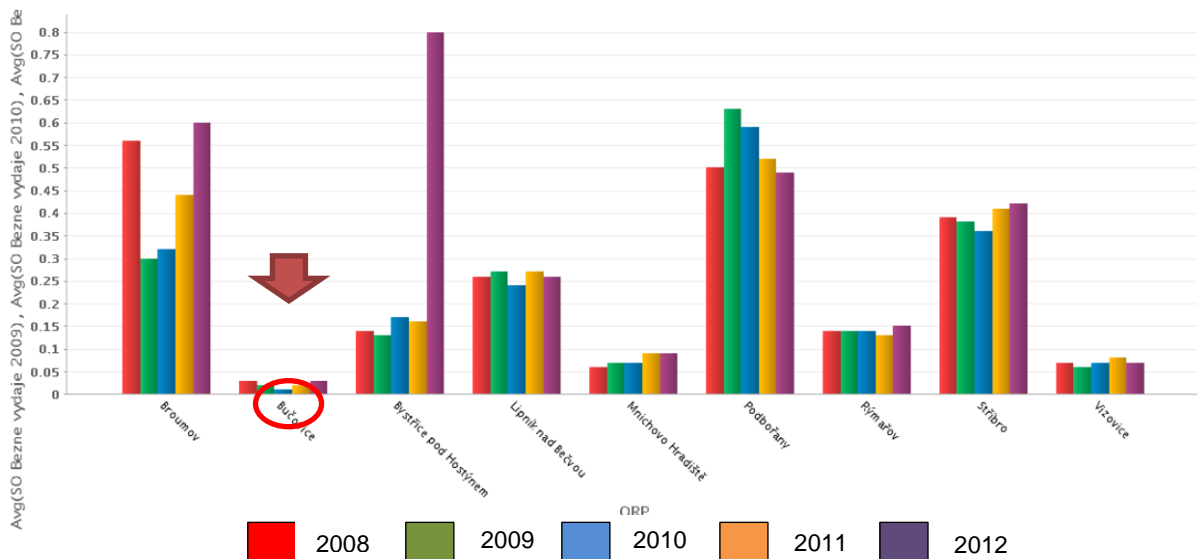
Obrázek 3: Průměrné celkové neinvestiční výdaje vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel SO ORP 15.000 – 17.000) na odpady (v Kč/obyv./rok) v období 2008 – 2012

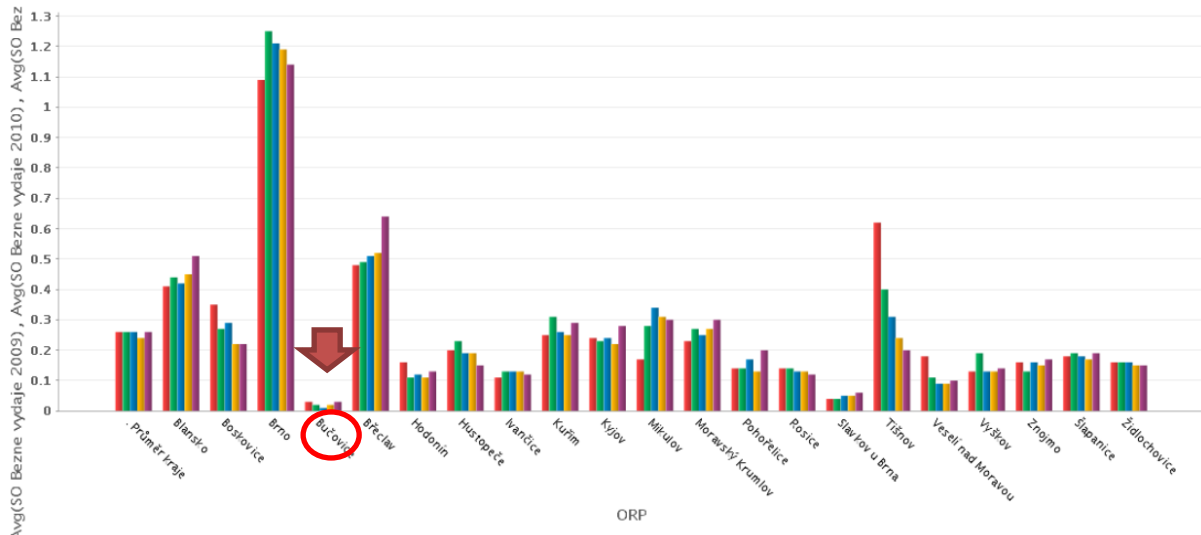
4. Sociální služby

V oblasti sociálních služeb je vhodné vyzdvihnout srovnání **běžných výdajů na obyvatele**. SO ORP Bučovice dosáhl mezi lety 2008 – 2012 nejnižších hodnot mezi sledovanými obvody, vybranými jak podle kritéria počtu obyvatel obvodu, tak v rámci Jihomoravského kraje, což ilustrují obr. č. 3a a 3b. Úroveň běžných nákladů na sociální služby, tedy těch, které jsou spojeny s každodenním provozem, je v bučovickém obvodu skutečně nejnižší – což potvrzuje její průměrná hodnota 20 Kč/obyv./rok (!), viz obr. č. 4.

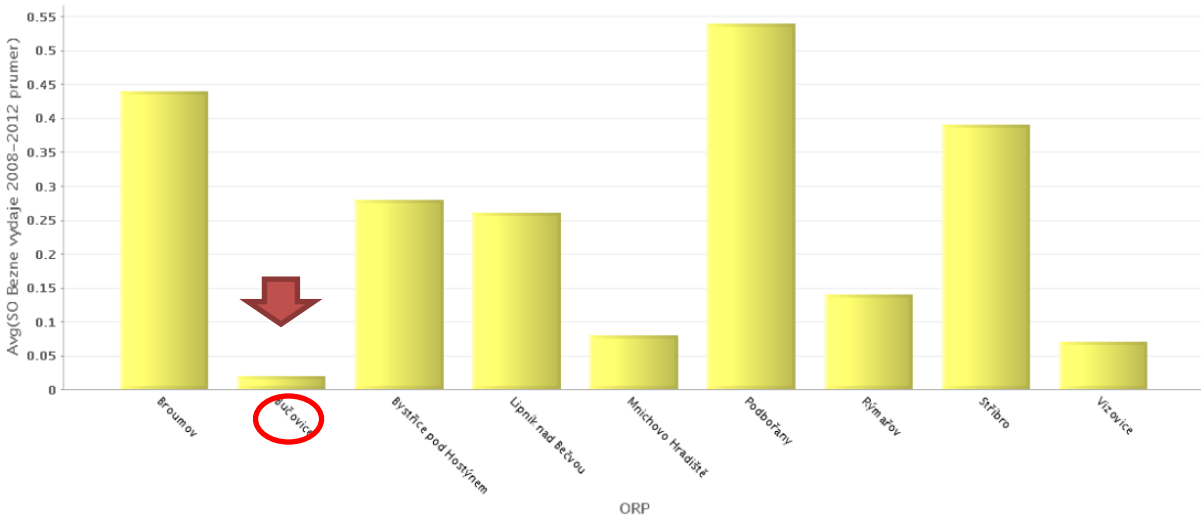
Obrázek 3a: Běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel SO ORP 15.000 – 17.000) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

Obrázek 3b: Běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Jihomoravského kraje) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

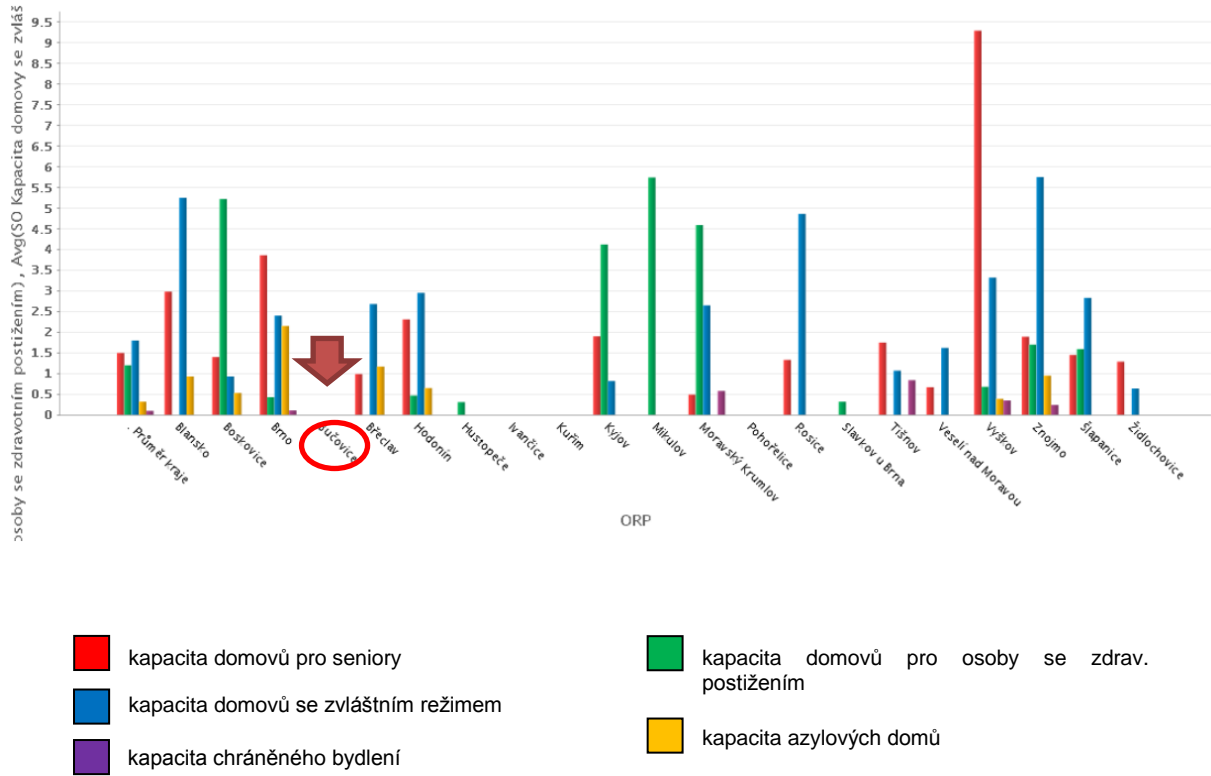
Obrázek 4: Průměrné běžné výdaje obcí ve vybraných SO ORP (kritérium: počet obyvatel SO ORP 15.000 – 17.000) na sociální služby v období 2008 – 2012 (v tis. Kč/obyv./rok)

Uvedené minimální běžné náklady na sociální služby dokládají skutečnost, že totiž v SO ORP není v provozu žádné zařízení sociálních služeb. Je tedy zřejmé, že obyvatelé bučovického obvodu musejí využívat služeb v okolních správních obvodech (pravděpodobně SO ORP Vyškov, Slavkov, Kyjov).

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

Obrázek 5: Kapacita v jednotlivých zařízeních sociálních služeb ve vybraných SO ORP (kritérium: SO ORP Jihomoravského kraje) na 1000 obyvatel

5. Závěrečné shrnutí

SO ORP Bučovice	
základní charakteristika	<p>v Jihomoravském kraji je správní obvod ORP Bučovice:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozlohou největší 3. nejmenší z hlediska počtu obyvatel 2. nejmenší
předškolní a školní vzdělávání	<ul style="list-style-type: none"> nulová hodnota kapitálových výdajů na žáky MŠ
odpadové hospodářství	<ul style="list-style-type: none"> nízké celkové neinvestiční výdaje na odpady
sociální služby	<ul style="list-style-type: none"> minimální běžné výdaje na sociální služby v provozu není žádné zařízení sociálních služeb

Použité zdroje: Ministerstvo financí ČR
Český statistický úřad